

Cultura

PERE TIÓ

Barcelona, teatre a manta

Aquest mes ha obert temporada teatral a Barcelona, amb estrenes i reposicions, i alguna sorpresa. Jérôme Savary, Quim Monzó, Josep Maria Flotats, triplicat, Jordi Mesalles, Manuel Collado, Mario Gas... són alguns dels noms que mouen peces en l'escena teatral barcelonina.

Pere Tíó

En la cartellera d'espectacles, el mes de novembre es caracteritza per les estrenes de teatre, de la mateixa manera que l'agost és el mes de les repeticions cinematogràfiques. Per tant, el dia de Tots Sants podria establir-se com una data fixa d'inici de temporada teatral, perquè són les estrenes d'aquest mes les que es mantindran fins al gener i febrer. I, per començar com Déu mana, no hi ha res millor que posar sobre l'escenari una obra que adapti, ridiculitzi, o faci una recreació del mite de Don Juan.

Enguany, doncs, ha estat el Centre Dramàtic de la Generalitat de Catalunya que ha seguit els dictats de la tradició per presentar *El tango de Don Joan*, una obra dirigida per **Jérôme Savary**, l'ànima del Magic Circus, i escrita per aquest en col·laboració amb **Quim Monzó**.

Abans d'arribar a la nit d'estrena, amb la platea del Romea ocupada per un públic de franc, seria convenient tirar enrere, buscar en la cronologia d'aquest projecte, els primers ingredients de tanta expectació. Va **Hermann Bonnin** —director del Centre Dramàtic— a veure **Savary** i li proposa una obra per al gust d'un ampli ventall d'espectadors. **Savary** li contesta que, si ve a Barcelona, farà el que a ell li plagi i que, per tant, plaurà a l'espectador. **Bonnin** s'ho pensa i accepta la proposta.

Pel juny es convoquen proves per a actors i actrius. D'una llista de més de dos-cents cinquanta aspirants, se'n trien dinou que cantin, ballin i interpretin. Simultàniament, ja s'anuncia que *El tango de Don Joan* serà la més ambiciosa de les realitzacions del Centre Dramàtic, que és una coproducció amb el Carrefour Européen du Théâtre de Lió, que representa la primera peça teatral de **Quim Monzó**, que es farà una *tournee* per diversos països i que la dirigeix el creador del Magic Circus.

A tot això, arriba el dia dels «peròs», la nit de l'estrena. Els invitats ocupen els seients del Romea i esperen la revisió d'un mite universal. S'aixeca el teló i resulta que *El tango de Don Joan* és una comèdia musical. Alguns crítics qüestionen la direcció de **Savary** i ressalten el poc gruix argumental de **Monzó**. Vaja, que no hi ha una nova tesi sobre el popular ro-

bacors i que continuem ancorats en **Maranón**.

Es respira un ambient de confusió, de malentès. Una obra intrascendent i quasi impecable que no respon a l'expectació que s'havia creat. Els comentaris fan diana als autors com l'arbre que no deixa veure el bosc. En el tinter es queda l'esplèndida escenografia de **Serge Marzloff**, la coreografia de **Jean Moussy** i la música de **Josep Maria Duran**. **Savary** es va definir, en arribar a Barcelona, «no com un provocador ni com un pallaso, sinó un home d'ofici que estima el seu ofici». I en una cosa tenia raó: el públic s'ho passa bé. De la mateixa manera que el seu ofici transpira en la direcció homogènia i compacta dels actors.

Per arribar a aquesta activitat d'un teatre a ple ritme, podríem remuntar-nos al febrer del 1984, per comentar una evolució prou coneguda: Ara fa tres anys que **Josep Maria Flotats** va decidir deixar la Comédie Française i acceptar la proposta de **Max Cahner**, aleshores conseller de Cultura, per aterrar a Barcelona. El primer actor de l'acreditada institució francesa va argumentar que la nova categoria de «sociétaire» el convertia en una mena d'alt funcionari de la cultura. I ell entenia el teatre d'una altra manera. La seva maleta anava plena de projectes i idees. La primera proposta, una mena de salt mortal sense xarxa, va ser *Una jornada particular*, magnífica adaptació del film homònim d'Ettore Scola.

«El tango de Don Joan», de Savary-Monzó-Duran.

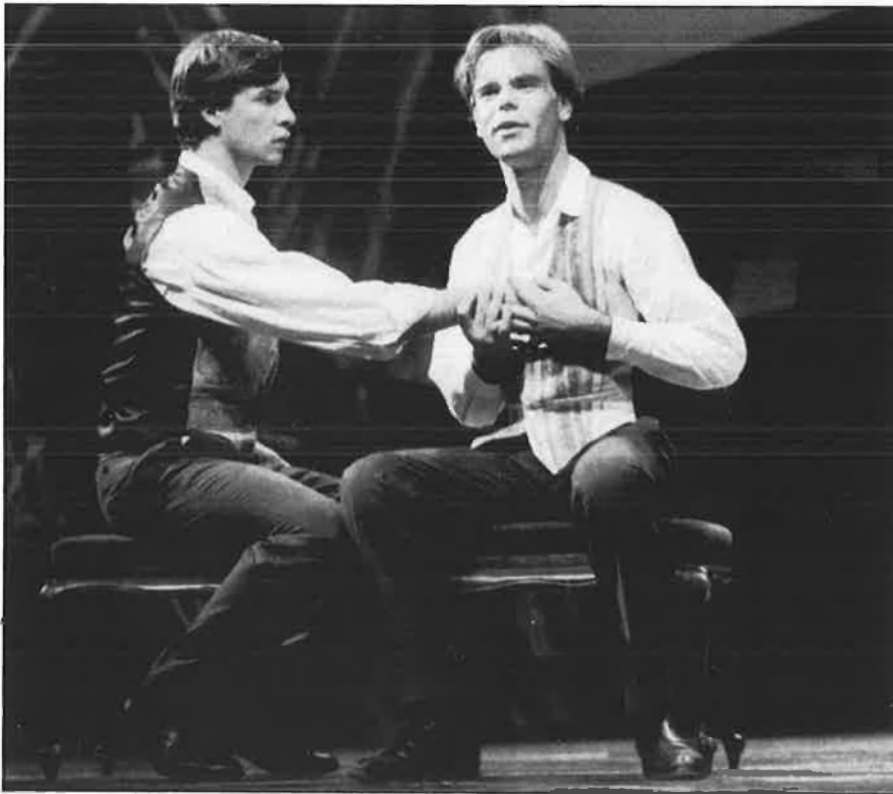
Després de veure *El tango de Don Joan* poden venir les consideracions que facin falta: la Barcelona portuària a cavall del crom i la pandereta. I uns personatges de «grand guignol»: la puta, el noi, la cabaretera, el policia, el torero i la manola. Al final del *divertimento* entra la Sida per castigar tanta depravació i promiscuïtat. I aquí acaba el festival de «calces, culs i tetes», de Savary-Monzó.

El segell Flotats

Per la seva part, **Josep Maria Flotats** ha obert novament les portes del Teatre Poliorama de la Rambla per instal·lar-hi tres obres, tres. S'hi representa *El despertar de la primavera*, *Per un si o per un no* i *Infantillatges*. Tres espectacles que porten el nom de Flotats com a segell de marca.

Els decorats eren de **Serge Marzloff** i la il·luminació la firmava **Alain Poisson**, dos noms que ara retrobem als títols de crèdit d'*El tango de Don Joan*. Però una part de la professió i la crítica va acollir l'obra amb recel. Els atacs més importants s'encaminaven a l'elevat pressupost i el fet d'importar equip tècnic de fora. Dos anys més tard, la companyia Flotats té una bona entrada de taquilla i els professionals que ha portat comencen a ser habituals de l'escena catalana.

I va ser arran de l'estrena del *Cirano* que públic i crítica es va rendir al vers de l'actor. A despit de tot, **Flotats** és eminentment un intèrpret de teatre clàssic. I sota la direcció de **Maurizio Scaparro** va quedar clar que *Cirano* pujava considerablement el llistó teatral.

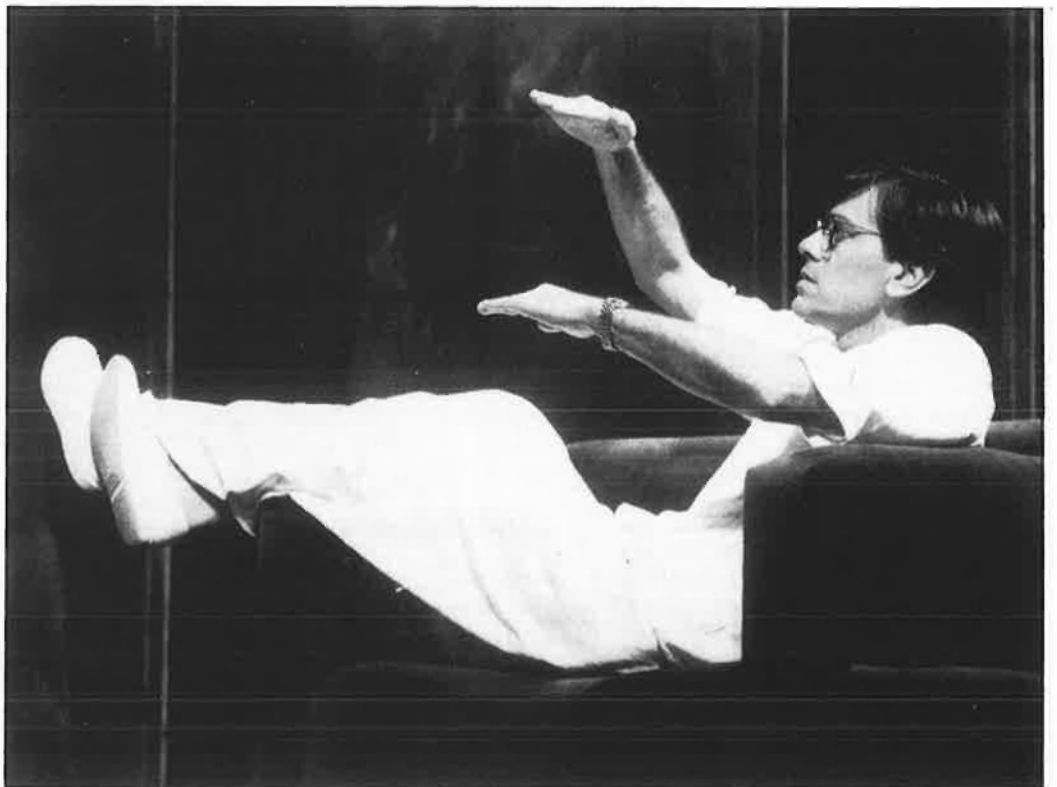

«El despertar de la primavera», de Wedekind.

El 26 de febrer passat, amb l'estrena d'*El despertar de la primavera*, **Josep Maria Flotats** repetia l'experiència de director d'actors iniciada a *Una jornada particular*, el seu debut. *El despertar de la primavera*, una obra escrita per **Wedekind** el 1891, representa un atac a la burgesia de finals de segle. L'actor va presentar una companyia formada principalment per joves estudiants de l'Institut del Teatre, amb escenografia de **Marzloff**, vestuari de **Pierre Albert** i llum de **Poisson**. Aquesta obra torna ara al Poliorama, en versió catalana de **Carme Serrallonga**, en la categoria de reposició, més madurada, amb alguns canvis i, com a novetat més destacada, la intervenció de **Flotats** en el paper de l'home de la cara tapada.

Però el plat fort del Poliorama és *Per un si o per un no*, una «delikatessen» de **Nathalie Sarraute**, escriptora francesa d'origen rus i una de les representants del «nouveau roman». La peça dura just cinquanta minuts i és un

Josep Maria Flotats,
dirigent.

lor de cada paraula, tot recordant el matís dels esplèndids intèrprets. La posada en escena és de **Simone Benmussa**, directora sorgida del planter **Renaud-Barrault** que la temporada passada va portar aquesta mateixa obra al teatre de Rond-Point.

És veritat que **Josep Maria Flotats** no va pas descobrir **Anna Lizaran** quan li va oferir el paper d'Antonietta Tiberi a *Una jornada particular*, un del treballs femenins de més bon record dels darrers anys. Com tampoc no és una casualitat que **Juanjo Puigcorbé** sigui el coprotagonista de *Per un si o per un no*. Amb un llarg i destacat currículum, **Juanjo** rebia el més passat el premi Joanot de teatre al millor actor per l'obra *Pel davant i pel darrera*, l'endemà mateix d'haver recollit el premi al millor actor del Festival de Sitges per *Més enllà de la passió*, un film de **Jesús Garay**. Però, sota la direcció de **Simone Benmussa**, **Juanjo Puigcorbé** esdevé la revelació del teatre català, en una interpretació que d'antuvi es considerava un repte.

La tercera obra del Poliorama és *Infantillatges*, un monòleg interpretat per **Josep Cruz**, el pastisser Raguenu de *Cyrano*. **Flotats** dirigeix aquesta peça de **Raymond Cousse**, en versió catalana del mateix **Pep Cruz** i amb escenografia de **Quico Estivill**. *Infantillatges* —explica **Flotats**— «és una mirada enrere plena de tendresa que ens desperta records del nostre propi descobriment del món. Records que ens diverteixen i ens emocionen, que

ens deixen amb el somriure als llavis però que a voltes ens inquieten, i ens recorden que hem deixat enrere moltes preguntes per contestar, moltes as-signatures pendents».

Pep Cruz, autor, director, actor i traductor de formació bàsicament autodidacta, és l'encarregat de construir el món d'un infant que va descobrint el que l'envolta i acaba plantejant, d'una manera àgil i dinàmica, els problemes fonamentals de l'existència. L'obra també és un reconeixement al mateix **Pep Cruz**, que ha desenvolupat una dilatada activitat teatral a les comarques de Girona, i que es va destacar com un bon intèrpret a *Cyrano de Bergerac*.

Mesalles, «Mishima s'explica a si mateix a través de la seva obra, alhora que trenca el mite de Sade». Aquest text va ser estrenat a París i Roma a finals dels anys setanta i enguany ha estat programat per **A. Vitez** al Chailot. Segons **Jordi Mesalles**, director escènic i dramaturg procedent de l'Institut del Teatre, «l'obra s'inscriu plenament en la meua recerca de teatralitats misterioses (de **Wedekind** a **Beckett**) i és una gran ocasió per apropar al nostre públic dues figures imprescindibles de la literatura universal: **Sade** i **Mishima**».

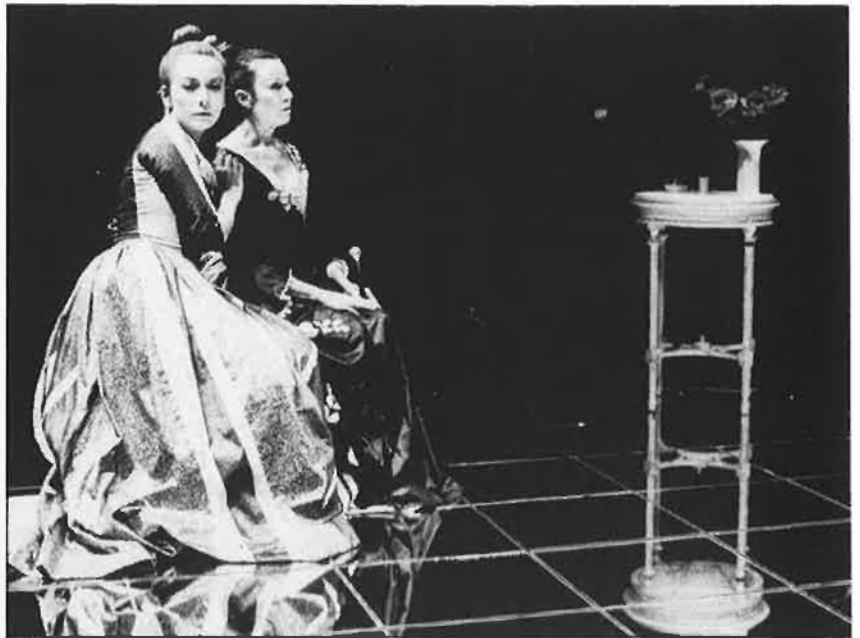
Del film *Mishima*, que ha posat de moda al nostre país el fins ara poc conegut escriptor japonès, passem a *Las*

més amb dues actuacions en català. Aquesta obra, escrita per l'austriac **Arthur Schnitzler**, es reposa al teatre Condal del Paral·lel. A més de **Rosa Novell**, que com diem treballa a *La senyora de Sade*, a l'obra dirigida per **Mario Gas** hi ha hagut canvi de personatges. **Ramon Madaula** (el Cristià, de *Cyrano*), perquè continua els seus estudis d'interpretació als Estats Units. **Montse Puga** substitueix **Emma Vilarasau** (que acaba de rodar *Una nit a Casa Blanca*, de **Toni Martí**), en el paper de jove casada. I **Rosa Renom** fa ara el paper de cambra que interpretava **Assumpta Almirall**.

La polèmica obra es va estrenar a finals del juny al teatre Romea i va ser un gran èxit de públic. Un dels elements principals d'aquest ressò és, segurament, el fet que aquesta peça teatral presenta deu situacions amoroses, amb les corresponents seqüències de llit i sofà. Després d'aquesta reposició al Condal, *La Ronda* iniciarà una fira en versió castellana de **Feliu Formosa**

Dues escenes de «La senyora de Sade», de Mishima.

Teatre per a actrius

Entre les estrenes d'aquesta temporada, també s'ha de destacar dues importants obres protagonitzades exclusivament per actrius. Es tracta de *La senyora de Sade*, un **Mishima** sota la mirada de **Jordi Mesalles**, i *Las amargas lágrimas de Petra von Kant*, dirigida per **Manuel Collado**.

La darrera producció de la Companyia del Teatre Lliure s'aproxima a la figura del marquès de **Sade** a través de sis personatges femenins interpretats per **Rosa Novell**, **Anna Lizaran**, **Julieta Serrano**, **Muntsa Alcaniz**, **Carlota Soldevila** i **Teresa Vilardell**. Un repartiment excepcional. Per a

amargas lágrimas de Petra Von Kant, de **Rainer W. Fassbinder**. La versió de **Sebastià Junyent** que es presenta al teatre Martínez Soria, sota la direcció de **Collado**, és interpretada per **Lola Herrera**, una de les actrius més importants del teatre castellà. L'acompanyen **Amelia de la Torre**, **Paula Sebastián**, **Núria Carresi**, **Mercedes Borque** i **Marina Carrersi**.

Torna la Ronda

Marta Angelat substitueix **Rosa Novell** a *La Ronda*, una producció del Centre Dramàtic de la Generalitat, que es va presentar el mes passat al Teatre Principal de València, no-

per Madrid, Saragossa, Sevilla i Bilbao.

I Mentre el Teatre del Liceu acaba d'inaugurar la nova temporada, amb *Don Quichotte*, de **Massenet**, el grup Dagoll-Dagom s'ha instal·lat al teatre Victòria del Paral·lel, una sala que fa un parell d'anys viu sota l'espasa de Damocles per veure si es converteix en pàrquing o no. Després dels seus anteriors èxits, *Antaviana*, *La nit de Sant Joan* i *Glups!*, Dagoll-Dagom presenta *El Mikado*, una opereta còmica de **Gilbert & Sullivan**. La versió catalana de l'espectacle és de **Xavier Bru de Sala**, que encara deu celebrar l'èxit de *Cyrano de Bergerac*, de la qual va fer una traducció esplèndida. □